

Oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa

Tiedonhaun koulutusta rasittaa dilemma, jossa järjestettyä koulutusta ei oikein haluta. Toisaalta, kun koulutukseen tullaan, avautuvat osallistujien silmät usein siinä, kuinka koulutuksen vinkkejä olisi tarvittu jo paljon aiemminkin.

Järjestetyn koulutuksen menekki näyttää usein sitä huonommalta, mitä enemmän koulutuksella on etäisyyttä niihin tilanteisiin, joissa tietoa tarvitaan. Jos koulutus ei ole pakollista tai muiden opintojen yhteydessä, sen suosio vähenee. Onneksi korkea-kouluissa informaatiolukutaidon ja tiedonhaun koulutus alkaa olla tiiviisti mukana esimerkiksi opinnäytteiden aloitusvaiheissa, joissa perusteellisempaa tiedonhakua tarvitaan.

Ongelma on kuitenkin yleisempi ja alkaa korkeakouluopintoja varhaisemmin opittujen tottumusten kautta, minkä Kimmo Tuominen nosti hyvin esiin Helsingin Sanomien artikkelissaan muutama viikko sitten. Ns. nettinatiiveille, jotka ovat syntyneet verkko-aikaan, tiedonhaku näyttää ja tuntuu helpolta. Googlaatan ja käytetään tuloslistan ensimmäisiä hakutuloksia.

Koulun ensimmäisistä tiedonhakutehtävistä lähtien ohjaudutaan helposti käyttämään nopeimmin löytyviä hakutuloksia ja tekemään johtopäätöksiä niiden pohjalta. Peruskoulun ja lukion opinnoista voi tulla vaivattomia, mutta sisältö ja ymmärrys kärsivät. Samalla vahvistuu sellainen käsitys tiedonhaun osaamisesta, joka ei välttämättä pidä paikkaansa.

Kun helppoutteen ja nopeuteen nojaamisesta tulee tottumus, sen jäljiltä saattaa olla yhä vaikeampaa houkutellessa opiskelijoita oppimaan tiedon laadusta, kokonaisuuksista ja arvioinnista. Suurempi ongelma saattaa kuitenkin olla se, että osaamisen vajetta ei ymmärretä, ja pitäisi osoittaa ensiksi sen olemassaolo.

Koulutusta siis tarvittaisiin jo aikaisemmassa vaiheessa ja samoin kuin osaamisen tarkistamista siinä vaiheessa, kun siirrytään korkeakouluopintoihin. Auttaisiko siihen myös tiedonhakutaitojen testaus, jossa osaamisen lähtökohdat saadaan esiin? Tiedonhaun, informaatiolukutaidon ja mediakritiikin oppiminen jo peruskoulun ja lukion tasolla olisi joka tapauksessa sauma, johon kannattaisi panostaa.

Päivikki Karhula

Luettavaa

Tuominen, Kimmo, Nettisukupolven taidoista luullaan liikoa.
<http://www.hs.fi/paakirjoitus/artikkeli/Nettisukupolven+taidoista+luullaan+liikoa/1135270354409>